

Scholenaanbod 2023-2024

Basisonderwijs

Geachte leerkracht,

In dit aanbod vindt u weer de vele mogelijkheden om natuur- en duurzaamheidseducatie een extra dimensie te geven. Vanuit De Koppel zijn dat het expositieprogramma, de speciale themadagen en de onderwijsactiviteiten die u *het hele jaar door* kunt volgen.

Daarnaast bieden we een aantal activiteiten aan die door onze partners wordt verzorgd, zoals Zone.college, het waterschap Vechtstromen, ROVA en onze groene verenigingen. Deze zijn herkenbaar aan het logo bij de titel.

De meeste activiteiten zijn kant en klaar en kunt u zo bij ons boeken. In overleg zijn aanpassingen mogelijk.

Meer informatie en aanmelding: 0523 27 33 88 (dinsdag t/m vrijdag) of info@dekoppel.com.

Inhoud

blz.

1. Kortlopende activiteiten	3
1.1 Expositieprogramma jaarthema	3
1.2 Themadagen	3
1.3 Themaweken	4
2. Doorlopende activiteiten	4
2.1 Schoolbezoek De Koppel	4
- thema 'Water'	4
- thema 'Natuur'	5
- thema 'Duurzaamheid'	6
2.2 In de klas en op locatie	7
- thema 'Water'	7
- thema 'Natuur en dieren'	9
- thema 'Duurzaamheid'	13

1. Kortlopende activiteiten

Voor de wisselexposities en themadagen ontvangt u van tevoren een specifieke uitnodiging. Actuele informatie staat ook op onze site www.dekoppel.com.

1.1 Expositieprogramma jaarthema

2023 jaarthema 'Hardenberg Zoemt'

September t/m december 2023

In de grote ruimte beneden staan 9 panelen. Daarop leuke wetenswaardigheden over de wilde- en honingbijen.

Gelukkig zijn de doe-dingen niet vergeten. Ook zijn hier bijdragen van onze groene partners te vinden:

Bijenvereniging afd. Hardenberg-Gramsbergen,
Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel,
Stichting Vitaal Platteland, Staatsbosbeheer en
Weidevogelbescherming Avereest.

In de Natuurontdekhoek staat een insectenmemorie klaar als onderdeel van de lesbrief, die daar uitgevoerd kan worden.

Educatief programma voor groepen 5 t/m 8.

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.
Scholen ontvangen hiervoor een uitnodiging.

Januari t/m december 2024

Nog nader te bepalen.

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.
Scholen ontvangen hiervoor een uitnodiging.

1.2 Themadagen

Per onderwerp volgt een nadere uitnodiging en komt informatie op www.dekoppel.com.

- **Warme Truiendag 2 februari 2024**

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.

1.3 Themaweken

‘Ons water’

Dit interactieve programma rondom drinkwater bieden we aan in samenwerking met het waterschap Vechtstromen en hun vrijwilligers.

Zie ook blz. 8 voor informatie over de waterles en een rondleiding bij de rioolwaterzuiveringsinstallatie van waterschap Vechtstromen, die hierop aansluiten.

In De Koppel staat een ontdekpad opgesteld met diverse proefjes.

Afhankelijk van de leeftijd kunnen o.a. de volgende onderwerpen aan de orde komen:

- Wat drink je allemaal op een dag?
- Hoe maak je van vies water iets minder vies water?
- Plastic soep?

Gezamenlijke afsluiting met het bouwen van een waterbaan!

Periode: april t/m september

Duur: ca. 1½ uur

Kosten: € 15,- per groep, excl. consumpties.

Scholen ontvangen hiervoor een uitnodiging.

2. Doorlopende activiteiten

2.1 Schoolbezoek De Koppel

De Koppel biedt een aantal kant en klare activiteiten, die u met uw klas bij ons kunt doen.

De datum wordt in overleg vastgesteld.

Daarnaast zijn altijd aanpassingen of speciale onderwerpen mogelijk.

Prijzen variëren, omdat er verschillen in begeleiding zijn.

Thema ‘Water’

Water

- waterkwaliteit: waterdientjes kijken
- waterwerken: stuw en sluis
- blotevoetenpad
- water en cultuur: straatnamen en achternamen in Reest- en Vechtdal (facultatief)

Periode: mei t/m september

Duur: 2 uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,- per groep

Water in de winter

- expositie 'Het Vechtdal binnenstebuiten' – korte lesbrief
- waterkwaliteit: proefjes doen
- waterwerken: stuw en sluis
- water en cultuur: straatnamen en achternamen in Reest- en Vechtdal

Periode: oktober t/m april

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,-- per groep

Thema 'Natuur'

De uil

- PowerPointpresentatie over uilen
- uilenballen pluizen

Periode: jaarrond

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,-- per groep

Kleine kriebelbeestjes

O.l.v. Hillie Waning,
Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel

- informatie over bodemdierpjes en insecten
- insectensafari in de tuin

Periode: mei t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 3 t/m 8

Kosten: € 30,- per groep

Waar zijn de insecten?

- PowerPointpresentatie over het effect van gewasbeschermingsmiddelen op insecten
- Bezoek aan de bijenstal o.l.v. een imker

Periode: april t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 8

Kosten: € 30,-- per groep

Ko Koppel en Knof de pad

- bordspel, memory en kwartet over het leven van de knoflookpad in het Vechtdal
- waterdierpjes kijken

Periode: mei t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,-- per groep

Koppeltuinen

In de Koppeltuinen is een aantal gebieden te onderscheiden, zoals bloemrijk grasland, een meander, een vijver en moestuinen. Ook staat er een bijenstal.

En niet te vergeten het blotevoetenpad!

Het gebied leent zich om het landschap van het Vechtdal in het klein te laten zien, van de uiterwaarden tot de Maten en het erf van de vroegere boerderijen. U kunt dit zelf laten zien, of via De Koppel met een natuurgids op pad (kosten in overleg). Het terrein wordt gebruikt voor diverse programma's die in dit aanbod staan, zoals de waterdierdies en insectensafari. Verder is het mogelijk de bijenstal te bezoeken samen met een imker. Voor speciale wensen kunt u natuurlijk contact met ons opnemen. Toegang dagelijks tot zonsondergang en vanaf zonsopkomst.

Tuinieren

In de cirkel achterin de tuinen zijn moestuinen en akkertjes.

Voor wie graag aan de slag wil, zijn er tuintjes beschikbaar voor eigen gebruik.

Ook scholen kunnen hiervan gebruik maken. U kunt in de tuin aan het werk wanneer het u zelf uitkomt (tussen zonsopkomst en zonsondergang). De Koppel heeft materialen te leen, zoals harken, emmers, gieters, schepjes, een kruitwagen en schoffels. Zaden en plantgoed dient u zelf aan te schaffen. In de Koppeltuinen wordt biologisch getuinierd.

Er is informatie en digitaal lesmateriaal beschikbaar over wat dat betekent.

Kom gerust eerst eens kijken!

Thema 'Duurzaamheid'

Startpunt duurzaam Hardenberg

Dit is de naam van de nieuwe expositie over energie en duurzaamheid.

'Groene Energie'

Groep 7 en 8 Leskisten over zon, wind en aardwarmte.

De leerlingen gaan in groepjes aan de slag.

Daarbij onderzoeken ze niet alleen hoe een windmolen, een zonnepaneel en aardwarmte werken, maar ook onder welke omstandigheden deze opstellingen optimaal energie leveren.

Max. 24 leerlingen (max. 4 per groepje).

Tijdig reserveren a.u.b.

'Spelenderwijs duurzaam'

Groep 5 t/m 8 Een carrousel met spellen rond de thema's energie, klimaat en duurzaamheid. De spelkeuze wordt aangepast aan de groep.

'Afval (bestaat niet)!'

Groep 5 t/m 8 Een les over afval, zwerfafval en grondstoffen. Groepswork met een filmpje, spellen en werkbladen. Leerlingen gaan binnen en buiten aan de slag.

Periode: jaarrond (op dinsdagen, woensdagen en donderdagen)

Duur: 75 minuten

Kosten: € 15,- per groep

Plastic Soep, niet zo lekker

Met materiaal van de Plastic Soup Foundation onderzoeken de leerlingen wat Plastic Soep is, hoe het ontstaat en hoe we nog meer Soep kunnen voorkomen. Dat doen ze door in kleine groepjes materialen te onderzoeken, de reis van de Plastic Soep te bekijken en vragen te beantwoorden.

Periode: jaarrond (op dinsdagen, woensdagen en donderdagen)

Duur: 75 minuten

Groep: 5 en 6

Kosten: € 15,-- per groep

Energie uit water

In Nederland hebben we veel water. Kunnen we daar energie of warmte uithalen voor onze huizen?

Een lesprogramma met proefopstellingen, testjes en water!

Leerlingen kunnen in de praktijk ontdekken hoe een

warmtepomp werkt en wekken energie op met een waterrad.

De les speelt zich voornamelijk buiten af en kleding kan nat worden.

Periode: voorjaar, zomer, najaar

Duur: 75 minuten

Groep: 7 en 8

Kosten: € 15,-- per groep

2.2 In de klas en op locatie

Gastles De Koppel

Op verzoek is een gastles van De Koppel op school mogelijk.

Periode: jaarrond

Kosten: € 30,--

Lesmaterialenaanbod Natuur en Milieu Overijssel

Ook dit schooljaar kunt u via de speciale intekenlijst weer het hele jaar lesmateriaal in de klas hebben. U ontvangt dit aanbod apart. Inmiddels zijn de boekjes naar de scholen onderweg, per post of ze worden persoonlijk afgeleverd.

Aanvragen: digitaal.

Periode: jaarrond

Kosten: geen, financiering door de gemeente Hardenberg

Thema 'Water'

Varend klaslokaal

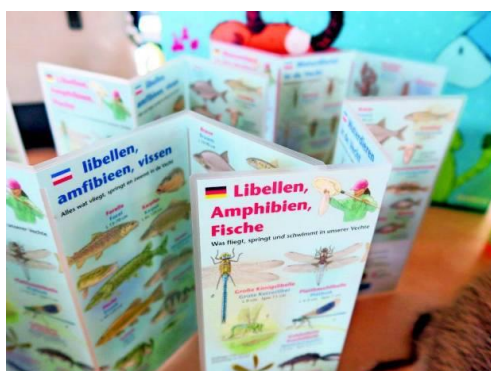
Een fantastische ontdekkingsreis op een historisch schip.

Uw klas vaart met de Gramsberger zomp ongeveer twee uur over de Vecht (afhankelijk van de tijden van de brug). Tijdens de vaartocht wijzen de Vechtrangers uw leerlingen op bezienswaardigheden langs de route, over de historie en de natuur. De leerlingen gaan waterdiertjes vangen en op naam brengen en vogels spotten.

Er is een schatkist aan boord met loepotjes, zoekkaarten, eieren, schedeltjes, verrekijkers en meer. Zo wordt een waterles een onvergetelijke belevenis! Vertrek en aankomst bij het botenhuis in Gramsbergen (naast de Mommeriete). Het dragen van een zwemvest is voor de leerlingen verplicht (zijn aan boord).

Mogelijk gemaakt door het INTERREG project LIVING-Vecht-Dinkel.
Aangeboden door NAC De Koppel in samenwerking met de Vechtezomp Grammesberghe en gemeente Hardenberg.

Periode: van 1 april tot 1 oktober op maandagen of vrijdagen (boek tijdig!)
Duur: 2 uur
Groep: 6 t/m 8
Kosten: € 3,- p.p.
Let op: max. 10 klassen per jaar

Waterles en rondleiding rioolwaterzuiveringsinstallatie waterschap Vechtstromen

Gaat u binnenkort met uw klas aan de slag met het thema water? Vraag dan bij Vechtstromen een geheel verzorgde waterles én rondleiding op een rioolwaterzuivering aan! Aan de hand van filmpjes, proefjes en theorie in de waterles komen leerlingen alles te weten over (afval)water en de taken van een waterschap. Tijdens de rondleiding zien (en ruiken!) leerlingen waar het rioolwater met hun drollen terecht komt. En hoe dit afvalwater stap voor stap wordt gezuiverd, zodat het weer biologisch schoon de natuur in kan. De afwisseling van luisteren, zien en doen maakt deze les en rondleiding zo leuk! De waterles en rondleiding zijn geschikt voor groep 7 en 8. En zijn kosteloos aan te vragen door basisscholen in het werkgebied van Vechtstromen.

Meer weten of aanmelden?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Team Educatie.

Dit team is bereikbaar via 088-2203333 of per e-mail educatie@vechtstromen.nl.

Uw klas gelijk aanmelden?

Dat kan via www.vechtstromen.nl/waterles.

Periode: hele jaar

Groep: 7 en 8

Kosten: de waterles en rondleiding zijn gratis

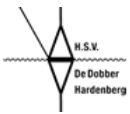

Scholenprogramma 'Beleef je omgeving'

Het scholenprogramma 'Ruimte voor de Vecht, beleef je omgeving' is digitaal beschikbaar! Het is ontworpen in het kader van het programma 'Ruimte voor de Vecht'.

Het educatieve scholenprogramma 'Ruimte voor de Vecht, beleef je omgeving' is geschikt voor groep 5 t/m 8. Leren over je directe omgeving, de Vecht en het Vechtdal staan centraal. Zowel in de klas als tijdens een vaartocht of fiets-speurtocht leren de leerlingen over cultuur, historie, natuur, landbouw, landschap, recreatie en water in hun eigen omgeving. Kortom, het programma betreft de leerlingen op een actieve manier bij hun directe leefomgeving. Het programma bestaat uit opdrachtkaarten voor in de klas en een speur-fietstocht voor groep 5/6 en een vaartocht voor groep 7/8 voor in het veld.

Voor het downloaden van het lesmateriaal, zie www.ruimtevoordevecht.nl.

Vislessen op de basisschool

Sportvisserij Oost-Nederland biedt vislessen aan voor groep 7 en 8 van de basisschool en speciaal onderwijs.

De lessen worden gegeven door gecertificeerde vismeesters van de plaatselijke hengelvvereniging, zoals bijvoorbeeld HSV De Dobber in Hardenberg. Al het lesmateriaal wordt verzorgd door Sportvisserij Nederland.

Er zijn dus voor de scholen geen kosten aan verbonden. De lessen moeten worden gegeven in reguliere schooluren, dus niet op een vrije woensdagmiddag. Ook is het verplicht dat er een leerkracht bij de les aanwezig is. Er moet een digitaal schoolbord aanwezig zijn, omdat de presentatie digitaal wordt gegeven.

Gaan de lessen dan alleen maar over vis vangen? Nee hoor, zeker niet. Voor de middag is er theorie in de klas en dat gaat over alles wat met vissen te maken heeft.

'Leefomgeving, functie van planten, welke soorten, visherkenning en het vakkundig leren onthaken van vis' komen ruimschoots aan de orde. Een echte biologieles dus.

Na de middag gaan de kinderen in groepsverband en onder deskundige begeleiding het geleerde in de praktijk brengen. Scholen waar we de afgelopen jaren les gegeven hebben, zijn zeer enthousiast. Heeft u belangstelling voor een visles op uw school, neem dan een kijkje op www.vissenschool.nl of bel met Sportvisserij Oost-Nederland via 0572-363370.

Ontdektocht 'Paddenstoelen', 'Bomen' of 'Planten'

Met de klas op stap met een IVN gids! Kies uw thema en maak via De Koppel een afspraak om het veld in te gaan.

Andere thema's zijn in overleg mogelijk.

Periode: paddenstoelen nazomer/herfst, bomen jaarrond, planten mei t/m september

Duur: 1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 25,- tot € 50,- (i.o.m. de gids)

Een heuse imker voor de klas!

Bijen zijn heel belangrijk voor de bestuiving, ook van ons fruit en eten. De imker vertelt hoe bijen leven, zich ontwikkelen en hoe je aan honing komt. En hij laat zien hoe zo'n kast er van binnen en buiten uitziet.

Natuurlijk heeft hij zijn pak en pijp bij zich.

Periode: jaarrond (graag tijdig opgeven)

Duur: 1 uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,- per groep

Locatie: bij De Koppel of in de klas

Boerderijeducatie

Met de klas op stap naar de boerderij? De studenten van Zone.college verzorgen graag een dagdeel op een melkveebedrijf, waarbij kinderen kennis kunnen maken met de dieren en werkzaamheden op het bedrijf. In overleg kunnen we het programma samenstellen.

Aanmelden kan via De Koppel.

Periode: november t/m maart

Duur: 2 à 3 uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 1,50 per kind

(hiervoor wordt een rekening gestuurd)

Let op: er is ruimte voor maximaal 4 groepen per jaar

Gratis gastles Dierenbescherming met Dierenbeschermersspel

De Dierenbescherming vindt het belangrijk dat kinderen op een respectvolle manier met dieren omgaan. Daarom verzorgen scholenvoorlichters van de Dierenbescherming gratis gastlessen op basisscholen met het [Dierenbeschermersspel](#).

Dit is een interactief spel waarin de relatie tussen mens en dier en dierenwelzijn centraal staat. Het lesspel is speciaal ontwikkeld voor het basisonderwijs en geschikt voor groep 4 t/m 8.

Aan de hand van videofragmenten en opdrachtkaarten speelt de klas een spannende quiz waarin 4 thema's aan bod komen:

1. Huisdieren
2. Mens, Dier en Voeding
3. Dieren in het wild
4. De Dierenbescherming.

Het spel duurt ongeveer anderhalf uur (kan eventueel ingekort worden). De reacties van leerkrachten en schoolkinderen zijn enthousiast. Een gastles kan via de website aangevraagd worden:

<https://www.dierenbescherming.nl/in-actie-komen/op-school/gastlessen>.

Om het spel te kunnen spelen is een digibord en een internetverbinding nodig.

Periode: jaarrond

Duur: in overleg

Groep: 4 t/m 8

Kosten: voorlichting en Dierenbeschermersspel gratis

WEIDEVOGELBESCHERMING

"AVEREEST"

kievit

Weidevogelbescherming!

Er zijn meerdere mogelijkheden om kennis te maken met weidevogelbescherming.

1. Door middel van een PowerPoint presentatie
2. Door middel van materialen zoals o.a. opgezette weidevogels
3. Met weidevogelbeschermers nesten zoeken op het land. Dit is heel beperkt mogelijk in de maanden april en mei. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Janny Spijkerman tel. 06-54224769.

nesten zoeken op het land

Periode: hele jaar

Duur: 1-1½ uur

Groep: 5 t/m 8

Kosten: € 15,-- per groep

Locatie: in de klas of in De Koppel

Boerderijeducatie Salland-Vechtdal (BESV)

Een bezoek aan een educatieboerderij van Boerderijeducatie Salland-Vechtdal is een onvergetelijke ervaring. Op ruim vijftientig boerderijen in Salland en het Vechtdal kun je met je klas terecht voor leuke en leerzame praktijklessen. Beleving speelt daarbij een belangrijke rol. Opgeleide en gecertificeerde educatieboeren laten de dagelijkse praktijk zien op hun bedrijf. In samenspraak met de leerkracht wordt de inhoud van het lesprogramma bepaald om zodoende aan te haken bij de kerndoelen die in het onderwijs gesteld worden. Boerderijeducatie Salland-Vechtdal biedt praktijklessen aan voor zowel het basis- als voortgezet onderwijs.

Aanmelding: via www.boerderijeducatiesalland.nl

Duur: 2 uur

Groep: 3 t/m 8

Kosten: € 50,--

Rekening: via BESV.

Hét natuurprogramma voor basisscholen

Op school leren kinderen vaak over natuur uit een boek. Het is lang niet altijd vanzelfsprekend dat zij ook zelf buiten de natuur kunnen ontdekken. Terwijl dat juist de manier is waarop kinderen leren: door zelf te voelen, op te pakken en te ervaren. NatuurCollege, Staatsbosbeheer en Universiteit Utrecht hebben daarom samen NatuurWijs ontwikkeld.

De mogelijkheden:

- naschoolse activiteiten
- bosuitjes
- themalessen
- NatuurWijs driedaags programma
- De NatuurWijs-leerlijn.

Meer weten of meedoen?

Kijk dan op www.natuurwijs.nl

Of mail naar boswachter Arkes: n.arkes@staatsbosbeheer.nl

ROVA

Groentour

Word samen met jouw klas grondstoffenexpert! Wat misschien afval lijkt, zou maar zo eens een waardevolle grondstof voor nieuwe producten kunnen zijn.

De Groenbus brengt de klas naar ROVA voor een afwisselend programma van circa 2 uur. De ROVA Groentour is voor leerlingen uit de bovenbouw; groep 6, 7 en 8.

Meer informatie en aanmelden: <https://www.rova.nl/verhalen/19/groentour>

De Week van Mooi Schoon

De Week van Mooi Schoon is het jaarlijks zwerfafval-opruimevenement voor leerlingen van het basisonderwijs. Ook in 2024 wordt de Week van Mooi Schoon in de voorjaarsperiode gehouden. Scholen ontvangen hiervoor een uitnodiging, met aanvullende informatie over de specifieke periode en om aan te kunnen melden.

Escapespel

Voor leerlingen uit groep 8 is het ook mogelijk om het escapespel te spelen. De klas gaat dan in groepjes aan de slag met de speciale pmd-container, die vol zit met opdrachten en puzzels. Het doel is om alle puzzels op te lossen en met elkaar de code van het eindspel te kraken.

Het escapespel kan op school gespeeld worden, maar het kan ook op de ROVA-locatie in Zwolle. De klas wordt dan met de ROVA Groenbus opgehaald en krijgt na het spel een rondleiding over het terrein.

Meer informatie: <https://www.rova.nl/verhalen/2375/escape-spel>

ROVA Rijdt Rond

De ROVA-vrachtwagen komt op afspraak langs om een (ondergrondse) container in de buurt van de school te legen. Daarna mogen de leerlingen hun vragen aan de chauffeur stellen. Deze activiteit neemt max. een halfuur in beslag en is voor leerlingen uit de onderbouw; groep 1, 2 en 3. De afspraak wordt in overleg gemaakt.

Mail hiervoor naar voorlichting@rova.nl.

Opschoonactie in uw eigen tijd

Wanneer u met uw leerlingen op uw eigen tijd een zwerfafval opruimactie wilt doen, kunt u gratis afvalgreepers, veiligheidshesjes, handschoenen en vuilniszakken lenen via De Koppel. Ook wanneer u regelmatig zwerfafval op wilt ruimen rond de school, kunt u hiervoor contact opnemen met De Koppel.

Opschoonactie met uw school

Wanneer u met de leerlingen een zwerfafval-opruimactie wilt organiseren, dan kunt u via www.hardenberg.nl/zwerfvuil materialen lenen. Wanneer u regelmatig zwerfafval op wilt ruimen met school, dan kunt u contact opnemen met De Koppel.